

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Vlastimil VÁLEK
místopředseda vlády a ministr zdravotnictví

Praha, (datum uvedeno v doložce e-podpisu)

Č. j.: MZDR 23360/2025-2/DZP

MZDRX01XHZDT

Vážený pane veřejný ochránce práv,

navazuji na Váš dopis ze dne 12. září 2025, sp. zn. 6240/2025/VOP/BV, č. j. KVOP-41323/2025, týkající se **zdravotního pojištění cizinců, kteří jsou držiteli neduálních zaměstnaneckých karet**.

Ve svém dopisu vyjadřujete stanovisko, že Ministerstvo zdravotnictví a zdravotní pojišťovny by z hlediska zdravotního pojištění měly přistupovat stejně ke všem uchazečům o zaměstnání, kteří jsou držiteli zaměstnanecké karty, bez ohledu na to, zda se jedná o duální nebo neduální zaměstnaneckou kartu.

S Vaším stanoviskem se obecně ztotožňuji.

Duální „[z]aměstnaneckou kartou se rozumí povolení k dlouhodobému pobytu opravňující cizince k přechodnému pobytu na území delšímu než 3 měsíce a k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána, nebo která byla oznámena za splnění podmínek uvedených v odstavcích 7 až 10, a to ode dne uvedeného v oznámení.“¹ Duální charakter tohoto typu zaměstnanecké karty spočívá v tom, že cizinec, který má zájem pracovat na území ČR, nemusí podávat zvlášť žádost o povolení k pobytu Ministerstvu vnitra a zvlášť žádat o povolení k zaměstnání Úřad práce.

Naopak neduální zaměstnanecká karta se vydává pouze u „[c]izince, u kterého je podle zákona o zaměstnanosti vyžadováno povolení k zaměstnání nebo který je uveden v § 98 zákona o zaměstnanosti“ a opravňuje jej „k pobytu na území za účelem zaměstnání“²,

¹ § 42g odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

² Tamtéž.

jelikož oprávnění k zaměstnání u takového cizince zakládá povolení vydané Úřadem práce nebo zejména naplnění podmínek § 98 zákona o zaměstnanosti.³

Směrnici o jednotném povolení⁴ transponuje pouze úprava zaměstnanecké karty duální; zakotvení neduální zaměstnanecké karty jde nad rámec požadavků této směrnice.⁵

Nicméně, to, že důvodem zakotvení neduální zaměstnanecké karty nebyla transpozice směrnice o jednotném povolení, samo o sobě nevylučuje držitele neduální zaměstnanecké karty z působnosti této směrnice.

Proto je nutno **posoudit, zda se směrnice o jednotném povolení vztahuje také na držitele neduální zaměstnanecké karty, či nikoliv.**

V tomto směru je rozhodující **oblast působnosti směrnice o jednotném povolení**,⁶ nikoliv definice jednotného povolení.⁷ Pro úplnost však v tomto směru dodávám, že i neduální zaměstnanecká karta naplňuje definici jednotného povolení, jelikož je povolením k pobytu vydaným orgánem členského státu, které umožňuje státnímu příslušníkovi třetí země oprávněně pobývat na jeho území za účelem výkonu práce.

Z hlediska oblasti působnosti směrnice o jednotném povolení lze ve vztahu k držitelům neduální zaměstnanecké karty rozlišit dvě varianty – buď byl držitel neduální zaměstnanecké karty přijat za účelem výkonu práce (1), nebo za jiným účelem (2).

Ad 1: Pokud byl držitel neduální zaměstnanecké karty v souladu s unijním nebo vnitrostátním právem **přijat za účelem výkonu práce**, je tato skutečnost rozhodná sama o sobě. Takový státní příslušník třetí země spadá do oblasti působnosti směrnice o jednotném povolení na základě jejího čl. 3 odst. 1 písm. c).

³ § 98 písm. u) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“).

⁴ Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě, v platném znění (dále jen „směrnice o jednotném povolení“).

⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 101/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁶ Čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice o jednotném povolení.

⁷ Článek 2 písm. c) směrnice o jednotném povolení.

Ad 2: Pokud byl držitel neduální zaměstnanecké karty v souladu s unijním nebo vnitrostátním právem **přijat za jiným účelem, než je výkon práce**, je rozhodné, že neduální zaměstnanecká karta je povolením k pobytu za účelem zaměstnání.⁸ Takový státní příslušník třetí země spadá do oblasti působnosti směrnice o jednotném povolení na základě jejího čl. 3 odst. 1 písm. b).

Držitelé neduálních karet zároveň nespádají do žádné kategorie cizinců, které jsou z oblasti působnosti směrnice o jednotném povolení vyloučeny.⁹

Z výše uvedeného vyplývá, že **směrnice o jednotném povolení se vztahuje na veškeré držitele neduálních zaměstnaneckých karet**, stejně jako na držitele duálních zaměstnaneckých karet, a to bez ohledu na účel jejich přijetí (za předpokladu, že byli přijati v souladu s unijním nebo vnitrostátním právem).¹⁰

Každému cizinci, který je držitelem zaměstnanecké karty, tudíž svědčí **právo na rovnost zacházení v oblasti sociálního zabezpečení**¹¹, a to bez ohledu na to, zda se jedná o kartu duální, nebo neduální. Pro oblast zdravotního pojištění to znamená právo na rovné zacházení **v oblasti věcných dávek v nemoci**¹², tedy **účast v systému veřejného zdravotního pojištění**.

Preambule směrnice o jednotném povolení deklaruje právo na rovné zacházení nejen státními příslušníky třetích zemí, kteří jsou zaměstnání, nýbrž i těm, „kteří jsou po minimální době zaměstnání registrováni jako nezaměstnaní“.¹³

„Registrováni jako nezaměstnaní“ je třeba v kontextu vnitrostátního práva vykládat jako „zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání.“¹⁴

⁸ Srov. § 42g odst. 1 zákona o pobytu cizinců: „[...] opravňuje zaměstnanecká karta k pobytu na území za účelem zaměstnání“.

⁹ Čl. 3 odst. 2 směrnice o jednotném povolení.

¹⁰ Čl. 3 odst. 1 písm. b) a c) směrnice o jednotném povolení.

¹¹ Čl. 12 odst. 1 písm. e) směrnice o jednotném povolení. „Rovností zacházení“ se rozumí rovnost zacházení se státními příslušníky třetích zemí ve srovnání se státními příslušníky členského státu, ve kterém pobývají.

¹² Čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení č. 883/2004 Sb., o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, v platném znění.

¹³ Bod 25 preambule směrnice o jednotném povolení.

¹⁴ § 26 zákona o zaměstnanosti.

Proto je na základě směrnice o jednotném povolení **nezbytné garantovat rovnost zacházení v oblasti poskytování věcných dávek v nemoci** (tj. zejména účast v systému veřejného zdravotního pojištění) **také držitelům neduálních zaměstnaneckých karet – a to nejen po dobu jejich zaměstnání, nýbrž i po dobu jejich registrace jako uchazečů o zaměstnání** a za současné existence pobytového oprávnění.¹⁵

Délka existence pobytového oprávnění, tedy délka platnosti zaměstnanecké karty, se liší v závislosti na tom, zda se jedná o kartu duální, nebo neduální. Platnost duální zaměstnanecké karty zaniká nejpozději uplynutím 90 dnů ode dne, kdy cizinci skončil příslušný pracovněprávní vztah¹⁶, nepodá-li cizinec žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem.¹⁷ Držitel duální zaměstnanecké karty tak má od ukončení pracovního poměru 90 dnů na to najít si nové zaměstnání a oznámit to Ministerstvu vnitra, případně na to, aby podal žádost o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem.

Naopak platnost neduální zaměstnanecké karty není omezena trváním příslušného pracovního vztahu,¹⁸ tudíž může tato karta platit až 2 roky.¹⁹

S ohledem na popsání považujeme za vhodné délku platnosti neduální zaměstnanecké karty a potažmo účasti jejích držitelů v systému veřejného zdravotního pojištění vyjasnit, a to metodicky nebo na zákonné úrovni.

Nicméně, podle Ministerstva zdravotnictví princip rovného zacházení vyžaduje, aby se na držitele neduální zaměstnanecké karty v tomto směru vztahovaly stejné podmínky, jako na držitele karty duální. To znamená, že držitelé neduální zaměstnanecké karty mohou být účastníky systému veřejného zdravotního pojištění nejdéle po dobu 90 dnů jejich nezaměstnanosti. Popsaný rovný přístup je nezbytný rovněž vzhledem k tomu, že úprava neduálních zaměstnaneckých karet jde nad rámec požadavků směrnice o jednotném povolení a v praxi není možné rozlišit mezi duální a neduální zaměstnaneckou kartou.

¹⁵ Čl. 12 odst. 1 ve spojení s čl. 3 odst. 1 písm. b) a c) směrnice o jednotném povolení.

¹⁶ § 63 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, ve znění zákona č. 314/2025 Sb., účinném od 1. října 2025.

¹⁷ § 63 odst. 3 zákona o pobytu cizinců.

¹⁸ § 63 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *in fine*.

¹⁹ § 44 odst. 4 zákona o pobytu cizinců.

Po dobu zařazení držitele duální i neduální zaměstnanecké karty do evidence uchazečů o zaměstnání²⁰ za něj pojistné platí stát.²¹

Je pravdou, že osobní rozsah veřejného zdravotního pojištění na držitele zaměstnaneckých karet výslovně nepamatuje.²² Nicméně, již v současnosti se držitelé zaměstnanecké karty (duální i neduální) mohou účasti v systému veřejného zdravotního pojištění, a případně také platby pojistného státem, **domáhat na základě přímého vertikálního účinku směrnice o jednotném povolení.**

Závěrem dodávám, že směrnice o jednotném povolení umožňuje rovnost zacházení omezit u osob, které nebyly v předcházejícím období zaměstnány po dobu nejméně šesti měsíců.²³ Toto omezení by však bylo možno uplatnit pouze v případě jeho zakotvení ve vnitrostátním právu. Naopak v rámci přímého vertikálního účinku jej uplatnit nelze.

Vážený pane veřejný ochránce práv, závěrem zdůrazňuji, že **zcela nezbytnou podmínkou implementace výše uvedených závěrů Ministerstva zdravotnictví do praxe je jejich projednání se zdravotními pojišťovnami a vyjasnění praktických otázek** (spojených s předáváním informací apod.). Na tomto jednání v případě zájmu z Vaší strany **uvítáme rovněž účast pověřených pracovníků Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí.**

V případě potřeby doplňujících informací v této věci je možno kontaktovat přímo vedoucí oddělení správy zdravotních pojišťoven a mezinárodní koordinace, Mgr. Alenu Fikejzovou (tel.: +420 224 972 412, e-mail: alena.fikejzova@mzd.gov.cz).

S pozdravem

²⁰ § 26 zákona o zaměstnanosti.

²¹ § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“).

²² § 2 odst. 1 zákona o veřejném zdravotním pojištění.

²³ Čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice o jednotném povolení.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Vážený pan
JUDr. Stanislav Křeček
Veřejný ochránce práv
Kancelář veřejného ochránce práv
a ochránce práv dětí
Údolní 658/39
602 00 Brno
ID datové schránky: jz5adky

Na vědomí:

Vážená paní
Mgr. Anna Brabcová
ředitelka odboru integrace na trh práce
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 376/1
128 00 Praha 2
ID datové schránky: sc9aavg